

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

4. De morte spirituali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

gulis per illam pecco, & Deum offendo. Huius nos constantiam imitari oportet, & quamvis difficultates novæ se ingerant, parumque nos promovere arbitremur, recentibus tamen animis, copijsq; pugnandum, & nobis ipsis occinendum illud: *Cum consummaverit homo, tunc incipiet*: qui enim, ut rectè notat S. Gregorius, semper se inchoare existimat, infatigabilis in novitate perdurat. Cavendum ne in illam Dei querimoniam incurramus, quam de Israelitis apud Jeremiam, adductâ pavonis in mediû similitudine, ut eorum inconstantiam explicet, facit, ut sentiunt S. Hieronymus, & S. Thomas. *Nunquid, inquit avis discolor hereditas mea mihi?* Verè, inquit Tertullianus, multicolor, discolor, versicolor, nunquam ipsa, semper alia, etsi semper ipsa, quando alia. Amat Deus homines constantes, & magnâ in se fiduciâ erectos atque fundatos, qui sibi persuadeant, quod Franciscum de Sales dicere solitum ferunt, horam, quâ ad perfectionem evehendi à Deo sumus, ab ipso præfinitam esse; neque ab illo differri, nisi ut suo tempore majori fructu proventuque compleatur: ex nostra verò parte habendum est illud S.P. nostri altissimè menti infixum pronuntiatum: tantum quemque in virtutum consecutione, amorisque sancti perfectione facturum pro-

Eccles. 12.

Lib. 15.
moral. c. 2.

Jerem. 12.

De pallio.

gressura, quantum in amoris proprii abnegatione promoverit.

CAPUT IV.

De morte Spirituali.

NON est mirum, dum in bello civili adversæ acies infestis animis inter se concurrunt, si vulnerantur multi, si sanguis copiosus funditur, si hinc inde neces multiplicantur: ita dum odium sui & abnegatio adjuvante divinâ gratiâ cum amore proprio eiusque auxiliarijs copijs congregitur, sæpiusque confligit, mirum videri non debet, si malæ propensiones, vitiosique affectus, fracti, debilitati que ita jaceant, ut se commovere vel non possint, vel non audeant. Etsi enim, quamdiu corpus hoc gerimus, & naturæ per peccatum depravatæ corruptelis obnoxij sumus, excindi profus, & emori non soleant, quia hoc alteri vitæ reservatur: ita tamen prosteruntur, ut vitam, motumque amisisse videantur.

Dicimus aliquem mundo mortuum, cum ab omnibus, quæ mundus amat, animum cohibet, nullâ blanditiarû eius & voluptatum cupiditate tangitur, eumque ad illas degustandas sollicitare, cruciare est; quia, ut ait S. Bernardus, *Crux illi est omne, cui mundus inhaeret.* Magnum.

I.
Quid
mors Spi-
ritualis2.
Discrimen
inter hæc
& corporalem.

Magnum est inter mortem corporis, & hanc, quam mortem Spiritus vocamus, discrimen: illa in instanti conficitur; hæc paulatim, & totam ferè vitam occupat: illa omni sensu, & actione hominem privat; hæc sensum non tollit, sed consensum; nec operandi facultatem extinguit, sed in meliorem partem eam detorquet, impeditque quo minus aliquid contra Deum, vel amorem sanctum audeat: illa hominem truncum reddit, ad omne bonum, omnemque cum hominibus consuetudinem, inutilem: hæc alacriorem efficit; & ad omnia publicæ rei, hominumque commoda procuranda expeditum, sibi que & multis proficuum; quia, quod corruptionis ab Adamo contractum est, instaurat, omnesque animi, corporisque facultates in meliorem statum restituit: quod ex parte significare voluisse videtur Apostolus, dum dicit: *Vivo ego, jam non ego, vivit verò in me Christus.*

Sed quomodo id fiat, sigillatim inspiciamus: in genere quidem quærenti qui possit aliquis sensu voluptatibus emori, respondet S. Augustinus: *Consuetudine ijs cærendi, appetendisque, meliora:* Sed enucleatius ex antiquis illis Patribus Abbas Moyses interrogatus, quomodo aliquis proximo mori posset: Si, inquit, de ijs quæ illum xangunt, non inquirat, si de eius

actionibus iudicium non ferat, si illum non aspernetur, si omnibus bene velit, & nulli malè. Abbas Agathon, quid esset omnibus, quæ in cella sunt, mori, hoc modo explicuit: Si cum aliquid earum rerum, quas habemus in cellâ, à nobis petitur, continuo libenter elargimur. Qui omnibus rebus extra Deum moritur, vinci non potest, pace invitatis adversarijs perpetuâ fruitur: *Non vincitur quis, nisi cum eripitur ab adversario, quod amat,* ait idem Augustinus: qui ergo id solum amat, quod auferri non potest, invincibilis est. Aufer amotuo vestes quantumlibet pretiosas, non reluctatur, auferentem fatigat illæsus.

Cum Abbati Ammonio, quando vellet ostendere S. Antonius quò per gratiam Dei patientiæ, & ad omnes injurias tolerandas fortitudinis deventurus esset, eduxit illum extra cellulam, & ad lapidem prægrandem, iussitque ut injurijs illum appeteret, & verberibus oneraret. Fecit quod iussus erat Ammonius. Interrogavit tum illum Antonius, an saxum illud aliquod sensus indicium dedisset: Minimè, inquit ille. Ad hanc animi magnitudinem provehet, inquit Antonius, te Dei gratia, & omnibus injurijs faciet superiorem. Linguae eiusque defectibus & vitijs quædonam aliquem mortuû arbitrabitur? Cum ad Abbatem

4. Et Agathonis de Arina.

Et S. Antonij.

Et Pambo- nis præxi in modera- tione lin- guæ.

5.
Signa vo-
luntatis
matuz.

tis Pambonis in linguâ moderadâ perfectionem proventus fuerit; qui nullū verbum nisi præmeditatē proferre & implorato per aspirationem cordis, cælesti auxilio proferre solitus fuit, & in supremo mortis articulo dicere ausus est, se nullius verbi pœnitere. Volūtati propriæ mortuum aliquem, quo argumento deprehendemus? cum B. Francisci de Salez gradum fuerit assecutus: qui dicere solitus erat; nihil se velle, nihil se nolle, omnem suam voluntatem in oceano divinæ voluntatis absorptam esse, libertatem omnem irrevocabili donatione divinæ se majestati consecrasse.

6.
Quanta
sit mortus
felicitas.

O felices animas quibus intellectus gratiæ divinæ operâ rerum fugientium simulacris spoliatus, & sæculi axiomatibus ablegatis, solius veræ fidei principijs ducitur, voluntasque ipsa ad bona infima omni propensione depositâ, & propriæ libertatis amore abdicato, inferiorum etiam facultatum aut appetitionibus aut timoribus coercitis, uni Deo vivit, eiusque ductum omni promptitudine sequitur, vitamque in terris imitatur Angelorum, quam miris laudibus effert Gregorius Nazianzenus Basilio scribens & sanctimoniâ Monachorum Pontidepingens, vocatque *Materiâ vacantem & incorporatam vitam*, quæ homines veluti Deos in terris efficit, & supra cõ-

munem cæterorum mortalium vivendi consuetudinem ad proximâ cælestium spirituum imitationem ac similitudinem elevat. Hanc deprecabant, ac velut virtutum omnium fundamentum æmabantur primi illi, & ardentissimi perfectionis affectatores eremicolæ; è quibus Moyfes dicebat, ad illam qui aspirare voluerit, in animum debere inducere se à triennio cum mortuis contumulatum, & omnium rerum, præterquam Dei, curam memoriamque depossuisse. Conquerenti apud Ammonium de fratre suo Payfio nimium cum altero, uti sentiebat, familiari; Adhuc vivis & nondum planè mortuus es, ait Ammonius; ita te gere ac si jam annum mortuus esses, & sepultus: qui aliena nec videt, nec sentit.

Ut de alicuius virtute periculum facerent, eum maximè hac in parte pertentabant, & an re, erga quam honestè affici poterant, privari sine sensu aliquo possent, attentè dispiciebant. Juvenem Monachum apud Senem solitarium deprecabant aliqui quasi jam longius in virtutum stadio proventus. Id experiri, & reipsâ probare voluit Senex; & assumptis comitibus juvenis cellulam adit, hortulum intrat, & bene cultum aspicit ac olera hinc inde adulta; suspicatus illa heriles esse delicias, baculo quo innitebatur, quæ ludibur-

7.
Quante
laudes
apud
quos
Monachos.

Exemplum.

7. *Quare
audes
quod am
uos Mo
achos.*
dibundus ea demetit, & proster-
nit, unum dumtaxat intactum re-
linquens: inde, ut moris est, si-
mul Psalmos recitant, quibus fi-
nitis juvenis Monachus vultu mo-
desto, & hilari Senem rogat; ve-
litne olus, quod restabat in colla-
tiunculam apparari. Ad quam pe-
titionem attonito similis insilit in
eius collum Senex, dixitque: Vi-
deo, fili mi, te, ut audieram, verè
mortuum appetitionibus tuis:
quandoquidem ad tantam à me fa-
ctam in hortulo labem, atque va-
sitatem tam parum commove-
ris.

8. *Ad præde-
stinatōnis
signum.*
Perlustrabat suæ Diœcesis mo-
nasteria S. Basilii; & in eorum a-
liquo Abbatem rogavit, an ex suis
quemquam è prædestinatorum
numero præ cæteris esse censeret.
Ad talem quæstionem parum hæ-
sitans Abbas, accersitum unum è
simplicioribus Basilio sistit. Ad
quem continuo vir sanctus: Affer
mihî aquam in pelvi, ut pedes la-
vem. Currit ille, aquam defert: se-
dere illum jubet Basilii, & ipse
met ad pedes monachi inclinatus
eius ipedes non se moventis nec
reluctantis abluit; mandat deinde,
ut die sequenti cum Sacristiam in-
grederetur, compareret, mone-
retque ut sacerdotio initiaretur.
Facit ille ad amissim omnia: atque
hinc Basilii illum proprio iudicio
voluntatiq̃ mortuum dijudicâs,
vera habere argumenta iudicavit,

quibus inter prædestinatos cenferi
merito pesser, eumque sibi deinceps
in suis functionibus comitem
adlegit.

9. *Eius de-
fectus
castigatur
in S. Bir-
gitta.*
Quos Deus singulari præ cæte-
ris amore prosequitur, ad hanc
tam beatam appetitionum mor-
tem rerum carissimarum exspolia-
tione sensum efformat. Birgittam
sibi etsi conjugij vinculis alliga-
tam in sponfam delegerat, ubi illam
videt thalamum curiosius adorna-
ntem, illam per suam cruci affi-
xi inaginem propius appensam
ingenti alapa percutit, deinde mû-
dum muliebrem gemmasque ige-
ne furtivè immisso consumit; in-
cendij causam esse significans ali-
quam animi ad ista agglutinationem,
quam stirpitus evellere, & ad
perfectam mortem illam prove-
here similibus eventibus volue-
rit.

10. *Exerci-
tium in S.
Elisabe-
tha.*
Quid de S. Elizabetha Turin-
gica dicemus? à morte mariti pa-
latio expellitur, filijs orbatur, &
ad incitas, imò extremam prope-
modum mendicitatem detruditur:
duæ illi supererant comites virgi-
nes, calamitatis sociæ, & non me-
diocre in tot ærumnis allevamen-
tum: has illi etiam subtrahit vir
sanctus conscientia eius arbiter, à
Deo instigatus, ut omni rerum ex-
tra Deum solatio destituta, & sibi
etiam quodammodo amorique
proprio mortua, uni sponso cæle-
sti viveret, perennemque cum u-

no illo, quam habitura erat in celo conjunctionem conformationemque voluntatum inchoaret.

II. **Quis fructus.** O felicem, fortunatamque huiusmodi mortuorum conditionem, qui ei soli vivere incipiunt qui pro ipsis mortuus est Christus, quorum vita abscondita cum Christo in Deo; qui hac interiori morte id assequuntur, ut à morte peccati, & à morte damnationis æternæ absint quàm longissimè: quam ob causam votis toties congeminitis illam expetebat S. Augustinus, illud sibi solemne exclamans: *Moriar, ne moriar.*

Et neglectæ damnationis.

E contrà, quam luctuosam, & sanguineis etiam lachrymis dignum spectaculum, tot miseros mortales intueri, qui dum pravis cupiditatibus mori nolunt, in mortis æternæ lamentabiles cruciatus ruunt præcipites; longè diversi ab illis primitivæ Ecclesiæ Christianis, qui bonorum omnium, vitæque ipsius jacturam parvi faciebant, ut tantò securiùs æterna illa incendia devitarent, qui que, ut ait excellens ille temporum istorum orator Minutius Felix, *dum mori post mortem timent, interim mori non timet.* Quo etiam imbutus spiritu S. Paulinus suos adhortans aiebat: *Moriamur, ne moriamur:* & eligamus, quod ipse enucleatius mentem suam explicans, subiungit, *& amoribus istius avi, mente prius, quam morte mori.* Hæc est illa, quam Evangelicam mortem, appellat S. Augustinus, à Christo tam impensè nobis commendatâ. Mors, ob eius, qui eam commendat auctoritatem, meritò in pretio habenda: mors, quia pacem animi secum defert, jure expetenda: mors denique, quia nos in quandam cælestis vitæ libertatem asserit, omni studio & assiduitate quærenda. *Vitam hæc morte frequenter cadam!* ait S. Bernardus, ut non sentiam mortifera blandimenta, impatientiæ stimulos, angores solitudinum, molestiasque curarum. *Bona mors, que vitam non aufert, sed transfert in melius. Bona mors, quæ non corpus cadit, sed anima sublevatur.* Ad hanc mortem, quam optabat, jam pervenerat vir sanctus, imò & ad illam, quam Angelorû esse dicit, quamque desiderijs prosequitur. *Moriarur,* inquit, *anima mea,* etiam (si dici potest) morte Angelorum, ut præsentium memoriâ excedens, rerum inferiorum, corporearumque non modò cupiditatibus, sed & similitudinibus exuar; sitque cum illis pura conversatio, cum quibus est puritatis similitudo. Ad hanc etiam pervenisse arbitror S. Patrem Ignatium, de quo hoc luculentum testimonium in eius Canonizationis processu lego. A seipso amorem omnium rerum, quæ Deus non sunt, prorsus abiecit, atque in eundem transtulit Deum, erga quem charita-

Natalis 10.

12.
Eius vo-
tum in S.
Bernardus

Libertatis
spiritus
est ab
gatione
efficit

2
Eius vo-
tum in
Bernardus

rita-

ritatem adeo puram in corde suo aluit, retinuitque, ut etiam sui ipsius amorem prorsus amandaret. O nos felices si ad istum gradum provehi liceat!

CAPUT V.

De libertate Spiritus.

POSTquam Abnegatio officio suo perfuncta succulos appetitionum exuberantes refecuit, & mors inde subsecuta suborientes eorum motus si non penitus extinxit, certo tamen modo suppressit, inde animus libertatem respicere incipit: jam enim hostibus amoris divini debellatis, nulla domi timenda amplius seditio; nullus foris tumultus, nulla conspiratio: ubi vel minima insurgit hostilis comminatio, continuo dominator hominis animus imperio suo omnia sedat, & ad obedientiam promptam, constantemque compellit.

Ad hanc libertatem suspirare volebat Pontificem Eugenium S. Bernardus, cum dicebat: O Eugeni, quam bonum est nos hic esse, quam foret melius, si quando tamen toti sequamur, quo ex parte precesimus. Precesimus animo, & ne ipso quidem toto; sed parte, & parte modicâ nimis. Affectus jacet mole corporeâ pragravati, & luto herentibus desiderijs: sola interim arida, & tenuis cogitatio prevolat: quid si to-

tam se colligas anima, & reductis affectibus è cunctis locis, quibus captivi tenentur, timendo qua non oportet, amando qua non decet, dolendo vanè, gaudendo vanius, cum his ineat cor à libertate volatum, pulset cum impetu Spiritus, & in pinguedine gratiæ illabatur?

O felicem libertatem, ad quam ut pervenias, tibi rebusque fugientibus moriaris oportet. quod insinuare videtur Seneca, dum suo Lucilio dicit: *Meditare mortem: Epist. 26. Qui hoc dicit, meditari libertatem jubet: qui mori didicit, servire deditic: supra omnem potentiam est; certè extra omnem: quid ad illum carcer, & custodia, & claustra? liberum ostium habet: una est catena, qua nos alligatos tenet, amor vitæ. Qui Rempublicam Romanam à servitute liberarunt, & in libertatem asseruerunt, demum tyrannis, protractis extinctisque proclamarunt: Vivat libertas; ita omnia in nobis a-mori divino contraria iugulentur & emoriantur oportet, antequam in veram spiritus libertatem ab omni affectionum jugo, operante divinâ gratiâ vindicemur.*

Romanus Orator querit: *Quid est libertas? & responderet: vivere ut velis. Quod & Philosophus sentire videtur, dum eum liberum pronuntiat, qui alieno arbitrio vivere non cogitur. Et Seneca cum magnificè dixisset, neminem omne quod vult habere posse, esse ta-*

men

12.
us vo
m in
erando

I.
Libertas
spiritus
est abne-
gationis
effectus.

Z.
Eius vo-
tum in S.
Bernardo.